

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **אכסניה** : **לן** - (מקום לינה צנוע וזול המיועד למטיילים)

היחס : **אכסניה** היא מקום לינה המיועד למטיילים. כלומר, הלקוח של **האכסניה לן** בה.

הלקוח של ה-**א' ב'** בה.

תשובה (1): מספרה : הסתפר. האם הלקוח של **המספרה הסתפר** בה? כן.

תשובה (2): מרפאה : חלה. האם הלקוח של **המרפאה חלה** בה? לא. הלקוח של **המרפאה** הגיע אליה לאחר **שחלה**.

תשובה (3): מסעדה : בישל. האם הלקוח של **המסעדה בישל** בה? לא. הטבח של **המסעדה** הוא זה ש**בישל** בה, והלקוח אכל את מה שבישל.

תשובה (4): משתלה : שתל. האם הלקוח של **המשתלה שתל** בה? לא. הלקוח של **המשתלה** הגיע אליה כדי לרכוש שתילים.

תשובה (1).

2. השאלה: **היתר** : **רשאי** - (היתר = הרשאה, רשות, רישיון לבצע פעולה)

היחס : מי שקיבל **היתר** הופך להיות **רשאי**.

מי שקיבל **א' הופך** להיות **ב'**.

תשובה (1): סיוע : מתקשה. האם מי שקיבל **סיוע** הופך להיות **מתקשה**? לא. **מתקשה** הוא מי שזקוק ל**סיוע**.

תשובה (2): אזהרה : זהיר. האם מי שקיבל **אזהרה** הופך להיות **זהיר**? לא. מי שקיבל **אזהרה** הופך להיות מוזהר. הוא לא בהכרח הופך ל**זהיר** בעקבות האזהרה.

תשובה (3): איסור : מוענש. האם מי שקיבל **איסור** הופך להיות **מוענש**? לא. **איסור** הוא הגבלה מסוימת. ייתכן שמי שעובר עליו ייענש.

תשובה (4): פקודה : מחויב. האם מי שקיבל **פקודה** הופך להיות **מחויב**? כן. **פקודה** היא הוראה או ציווי, ומי שמקבל אותה הופך להיות **מחויב** לבצעה.

תשובה (4).

3. השאלה: **להב** : **גרזן** -

היחס : **להב** הוא חלק מה**גרזן**.

א' הוא חלק מה-**ב'**.

תשובה (1): פגיון : חרב. האם **פגיון** הוא חלק מה**חרב**? לא. **פגיון** ו**חרב** הם כלי נשק קרים המיועדים לדקירה, כאשר **פגיון** מעט יותר קצר מ**חרב**.

תשובה (2): הדק : אקדח. האם **הדק** הוא חלק מה**אקדח**? כן.

תשובה (3): פקק : בקבוק. האם **פקק** הוא חלק מה**בקבוק**? לא. **פקק** נועד לסגירת **הבקבוק**.

תשובה (4): שערות : מכחול. האם **שערות** הן חלק מה**מכחול**? כן.

עלינו להכריע בין תשובות (2) ו-(4). **הדק** הוא החלק שלוחצים עליו על מנת להפעיל את **האקדח**, בעוד **שערות** הן חלק מה**מכחול** שבא במגע עם החפץ אותו רוצים ל**כרות**. **להב** הוא החלק מה**גרזן** שבא במגע עם החפץ אותו רוצים ל**כרות**, ולכן **תשובה (4)** היא התשובה המתאימה.

תשובה (4).

4. השאלה: **מפחיד** : פחדן -

היחס : המילה **פחדן** מתארת מישהו שכמעט כל דבר **מפחיד** מבחינתו.

המילה **ב'** מתארת מישהו שכמעט כל דבר **א'** מבחינתו.

תשובה (1): מוטל בספק : ספקן. האם המילה **ספקן** מתארת מישהו שכמעט כל דבר **מוטל בספק** מבחינתו? כן.

תשובה (2): עשוי בקפידה : דקדקן. האם המילה **דקדקן** מתארת מישהו שכמעט כל דבר **עשוי בקפידה** מבחינתו? לא. **דקדקן** הוא מי שכל דבר שהוא עושה **עשוי בקפידה**.

תשובה (3): ראוי לשבח : גאוותן. האם המילה **גאוותן** מתארת מישהו שכמעט כל דבר **ראוי לשבח** מבחינתו? לא. המילה **גאוותן** מתארת אדם יהיר ומתנשא. כלומר, מי שחושב שכל דבר שקשור אליו **ראוי לשבח**.

תשובה (4): משובב נפש : נהנתן. האם המילה **נהנתן** מתארת מישהו שכמעט כל דבר **משובב נפש** מבחינתו? לא. המילה **נהנתן** מתארת אדם רודף תענוגות, ומשובב **נפש** זה משמח ומענג.

תשובה (1).

5. השאלה: **ללכוד** : להיחלץ -

היחס : **ללכוד** זה להפוך מישהו אחר ללכוד, ו**להיחלץ** זה להפסיק להיות לכוד.

א' זה להפוך מישהו ל____, ו**ב'** זה להפסיק להיות ____.

תשובה (1): לשבור : להתאחות. האם **לשבור** זה להפוך משהו לשבור, ו**להתאחות** זה להפסיק להיות שבור? כן.

תשובה (2): לפגוע : להתגונן. האם **לפגוע** זה להפוך משהו לפגוע, ו**להתגונן** זה להפסיק להיות פגוע? לא. **להתגונן** זו פעולה שעושים כדי למנוע (מראש) מהאחר **לפגוע** בך.

תשובה (3): לשכוח : להיזכר. האם **לשכוח** זה להפוך משהו לנשכח, ו**להיזכר** זה להפסיק להיות נשכח? לא. **להיזכר** זה להפוך **משהו** שכבר נשכח ללא נשכח, בעוד **להיחלץ** זה להפסיק **בעצמך** להיות לכוד.

תשובה (4): לבקש : להיענות. האם **לבקש** זה להפוך משהו למבוקש, ו**להיענות** זה להפסיק להיות מבוקש? לא. **להיענות** זה להסכים לבצע את מה שהאחר מבקש.

תשובה (1).

6. השאלה: **עיר רפאים** : **תושבים** – (עיר רפאים = עיר שננטשה לחלוטין על ידי תושביה)

היחס: **עיר רפאים** זו עיר שאיבדה את כל **התושבים** שלה.

א' היא מי שאיבדה את כל ה**ב'** שלה.

תשובה (1): מרושש : נכסים. האם **מרושש** הוא מי שאיבד את כל **הנכסים** שלו? כן.

תשובה (2): עקר : צאצאים. האם **עקר** הוא מי שאיבד את כל **הצאצאים** שלו? לא. **עקר** הוא מי שאינו יכול להוליד **צאצאים**.

תשובה (3): סגפן : מותרות. האם **סגפן** הוא מי שאיבד את כל **המותרות** שלו? לא. **סגפן** הוא מי שנמנע מהנאות ו**מותרות**.

תשובה (4): יחף : נעלים. האם **יחף** הוא מי שאיבד את כל **הנעלים** שלו? לא. **יחף** הוא מי שאינו נועל **נעלים**.

תשובה (1).

הבנה והסקה (שאלות 7-18)

7. עלינו למצוא בתשובות מקרה שבו נעשה שימוש בטקטיקה דומה לזו של באיירן מינכן בשוק השחקנים. נקרא את הפסקה על מנת להבין מהי הטקטיקה בה משתמשת באיירן מינכן, ואז ניגש לתשובות המוצעות. הטקטיקה של באיירן מינכן, כפי שמתוארת בפסקה, מתמקדת ברכישת שחקנים מוכשרים גם אם אינה זקוקה להם, וזאת במטרה למנוע מיריבותיה לרכוש אותם ובכך לסכן את מעמדה. כלומר, היא מונעת מקבוצות אחרות גישה למשאבים שיכולים לחזק אותן. כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש מקרה המתאר שימוש בטקטיקה דומה:

תשובה (1): חברה מעבירה לשורותיה מתכנתים איכותיים מחברות מתחרות מכיוון שהיא זקוקה לעוד מתכנתים, בעוד שבאירן קונה שחקנים גם שאינה זקוקה להם. התשובה נפסלת.

תשובה (2): חברת התכשיטים קונה משאב מרכזי (יהלומים מובחרים) לא רק כדי להשתמש בו, אלא גם כדי למנוע מהמתחרות גישה למשאב זה, ובכך לשמור על יתרון תחרותי, בדיוק כמו באיירן מינכן עם השחקנים. זו התשובה הנכונה.

אין צורך לבדוק את שאר התשובות.

תשובה (2).

8. נשאלנו איזו מהטענות שבתשובות מסכמת את הנאמר בפסקה בנוגע למתרחש בים התיכון בשנים האחרונות בצורה הטובה ביותר. נסכם את הנאמר בפסקה בנוגע למתרחש בים התיכון בשנים האחרונות במילים שלנו, ורק אז ניגש לתשובות המוצעות. בתחילת הפסקה מתוארים שינויי אקלים בשנים האחרונות ככאלו שגורמים להידלדלות של אוכלוסיות בעלי חיים מקומיים בים התיכון. בהמשך מתואר גורם נוסף התורם להידלדלות של אותם מינים מקומיים – מינים פולשים שהגיעו מהים האדום. כלומר, הפסקה מתארת שני גורמים (שינויי אקלים ומינים פולשים) שהביאו להידלדלות מינים מקומיים בים התיכון בשנים האחרונות. כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (1)** לפיה **שינויי האקלים והעלייה בשכיחותם של מינים פולשים גורמים להידלדלות אוכלוסייתם של בעלי חיים מקומיים רבים** מתארת את המתרחש בים התיכון בשנים האחרונות בצורה מדויקת.

תשובה (1).

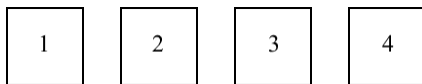
9. בפסקה זו מתואר ניסוי ועלינו למצוא בתשובות ממצא שתואם את המסקנה הנובעת ממנו. שלוש קבוצות נבדקים נתבקשו לקרוא מאמר דעה. לחברי **קבוצה א** אמרו שהמאמר נכתב בידי סטודנט מהאוניברסיטה שלהם, לחברי **קבוצה ב** שהוא נכתב בידי סטודנט מאוניברסיטה אחרת, ולחברי **קבוצה ג** שהוא נכתב בידי מרצה מאוניברסיטה אחרת. מממצאי הניסוי הסיקו החוקרים כי **ככל שאדם חש שהדמיון בינו זולתו גדול יותר, כך הוא נוטה להשתכנע יותר**. **קבוצה א**: מאחר שהסטודנטים בקבוצה זו חשו קרבה רבה יותר לכותב (סטודנט מהאוניברסיטה שלהם), הם צפויים להיות משוכנעים ביותר. **קבוצה ב**: לחברי קבוצה זו נאמר שהכותב הוא סטודנט מאוניברסיטה אחרת, ולכן תחושת הקרבה ביניהם לבין הכותב תהיה קטנה יותר. לכן, הם צפויים להיות פחות משוכנעים מקבוצה א. **קבוצה ג**: חברי קבוצה זו שמעו שהמאמר נכתב על ידי מרצה מאוניברסיטה אחרת, ולכן תחושת הקרבה שלהם לכותב תהיה הכי נמוכה. כתוצאה מכך, הם צפויים להשתכנע פחות מחברי שתי הקבוצות האחרות.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (3)** לפיה **המאמר שכנע את חברי קבוצה ב יותר מאת חברי קבוצה ג, ואת חברי קבוצה א יותר מאת חברי קבוצה ב** היא התשובה המתאימה.

תשובה (3).

10.

לפנינו שאלת כללים. נתונה שורה ובה ארבעה בניינים – שני מלונות ושתי בתי מגורים, וכמו כן נתון ששני בתי המגורים אינם צמודים זה לזה. עלינו למצוא בתשובות טענה נכונה בהכרח לפי הנתונים.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): שני בתי המגורים שאינם צמודים זה לזה יכולים להיות ממוקמים בתור בניינים 1 ו-4, ואז בתי המלון יהיו ממוקמים בתור בניינים 2 ו-3. כלומר, ייתכן מקרה ובו בתי המלון יהיו צמודים זה לזה, ולכן הטענה אינה בהכרח נכונה. התשובה נפסלת.

תשובה (2): שני בתי המגורים שאינם צמודים זה לזה יכולים להיות ממוקמים בתור בניינים 1 ו-3, ואז בתי המלון יהיו ממוקמים בתור בניינים 2 ו-4. כלומר, ייתכן מקרה ובו אחד מבתי המלון נמצא בקצה השורה, ולכן הטענה אינה בהכרח נכונה. התשובה נפסלת.

תשובה (3): שני בתי המגורים שאינם צמודים זה לזה יכולים להיות ממוקמים בתור בניינים 1 ו-3, 1 ו-4 או 2 ו-4. **בכל אחד מהמקרים** האפשריים לפחות אחד משני בתי המגורים נמצא בקצה השורה, ולכן הטענה בהכרח נכונה. זו התשובה הנכונה.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את התשובה הנותרת:

תשובה (4): שני בתי המגורים שאינם צמודים זה לזה יכולים להיות ממוקמים בתור בניינים 1 ו-4, ואז בתי המלון יהיו ממוקמים בתור בניינים 2 ו-3. במקרה זה אף אחד מבתי המגורים לא נמצא בין שני בתי מלון, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3).

11.

לפנינו ציטוט מתוך דבריו של פלוטינוס, ועלינו למצוא איזו מהאפשרויות שבתשובות מסבירה אותו בצורה הטובה ביותר.

נבין את הציטוט וניגש לתשובות המוצעות. פלוטינוס טוען שכשהשכל אינו חושב הוא חדל להיות שכל, שכן מה שמגדיר שכל הוא היכולת שלו לחשוב.

כעת ניגש לתשובות המוצעות:

תשובה (1): היות שהחשיבה היא מטבעו של השכל, אין הוא שכל בלעדיה. מתאים בדיוק.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות:

תשובה (2): החשיבה היא מטבעו של השכל משום שהוא מפעילה תמיד. מהציטוט לא עולה שחשיבה היא מטבעו של השכל בגלל שהוא מפעיל אותה תמיד. התשובה נפסלת.

תשובה (3): כל מה שמפעיל חשיבה אך זו אינה מטבעו, הרי הוא אין-שכל. הציטוט אינו עוסק בדברים שלא יכולים להיות מוגדרים כשכל למרות שמפעילים חשיבה.

תשובה (4): שכל המפעיל את החשיבה חדל להיות אין-שכל. מהציטוט לא עולה שכאשר שכל מפעיל את החשיבה הוא מפסיק להיות אין שכל. הציטוט עוסק במצב הפוך שבו שכל מפסיק לחשוב והופך להיות אין שכל.

תשובה (1).

12.

נשאלנו מדוע סלע מסוג אבן גיר קשה מתבלה מהר יותר מסלע מסוג אבן גיר רכה. נענה על השאלה במילים שלנו ואז ניגש לתשובות המוצעות.

הפסקה מתחילה בהבחנה בין **קשיות** סלע, הנמדדת לפי הכוח הדרוש לשבירתו (סולם מוס), לבין **עמידות לבליה** שנגרמת מתהליכים כימיים. הדוגמה שניתנה בפסקה מראה שאבן גיר קשה, למרות היותה קשה יותר, מתבלה מהר יותר מאבן גיר רכה, מה שמעיד על כך שהיא רגישה יותר לבליה כימית. מכאן, הסיבה שאבן גיר קשה מתבלה מהר יותר היא שהיא רגישה יותר לבליה כימית מאבן גיר רכה.

כעת ניגש לתשובות המוצעות ונחפש תשובה ברוח דברים אלה. תשובה (1) לפיה סלע מסוג אבן גיר קשה מתבלה מהר יותר מסלע מסוג אבן גיר רכה משום שאבן גיר רכה רגישה לתהליכים כימיים פחות מאבן גיר קשה מתאימה בדיוק.

תשובה (1).

13.

נציב את התשובות המוצעות בפסקה עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (4): מכונות הכביסה מתוצרת "מולקינג" אינן נופלות באיכותן ממכונות הכביסה מתוצרת "שרווד", ואף על פי כן לא מפתיע שהן נמכרות פחות ממכונות הכביסה של "שרווד", שכן עיצובן של מכונות "שרווד" נאה יותר. מסיבה זו "מולקינג" מתמקדת כעת בשיפור העיצוב של מכונות הכביסה שלה. נתמצת: מכונות "מולקינג" איכותיות כמו "שרווד", אך נמכרות פחות בגלל שהן מעוצבות בצורה פחות נאה. לכן "מולקינג" מתמקדת כעת בשיפור העיצוב.

תשובה (4).

14.

נציב את התשובות המוצעות בפסקה עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (4): בביקורתו על ספרו החדש של חיים בן-הרוש כתב מבקר הספרות: "גיבורים משועממים המנסים למצוא ריגושים כלשהם שיפרו את שגרת קיומם אינם תמיד מתכון לספר גרוע, אבל שלא כסופרת מרגלית כהן, שהפליאה לתאר דמויות כאלה, בן-הרוש אינו מצליח לתאר את הדמויות תיאור חי ומעורר מחשבה." נתמצת: המבקר טוען שגיבורים משועממים שמחפשים ריגושים לא בהכרח יוצרים ספר גרוע, ולאחר מכן מוסיף כי בשונה מהסופרת כהן, שהצליחה לתאר את גיבוריה תיאור חי ומעורר מחשבה (ולכן, לדעתו ספרה אינו גרוע), בן הרוש לא הצליח לתאר את גיבוריו באותה צורה (ולכן ספרו גרוע). קיבלנו משפט הגיוני, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

15.

נציב את התשובות המוצעות בפסקה עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (2): לא הייתי מנסה לשכנע אותך לחזור בך מהחלטתך גם אילו הייתי סבורה שהיא החלטה רעה עוד יותר מכפי שחושב אמיר. מכל מקום, כדאי שתזכור שאף שאין לי עניין שתשנה את דעתך, אמיר בוודאי ינסה לגרום לך לעשות זאת. נתמצת: לא הייתי מנסה לשכנע אותך להתחרט, גם אם חשבתי שהחלטה שקיבלת גרועה אפילו יותר ממה שאמיר חושב. תזכור שאמנם לי אין עניין לגרום לך להתחרט, אבל אמיר בוודאי ינסה. קיבלנו משפט הגיוני, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

16.

נתבקשנו למצוא את דרך הפעולה המומלצת ביותר לארגון סיוע שמטרתו לאסוף תרומות, תוך התחשבות בשני האפקטים הפסיכולוגיים שהוזכרו בפסקה: "אפקט הצופה מהצד" ו"אפקט הקורבן המזוהה". נוודא שאנו מבינים את התופעות וניגש לבדוק את התשובות המוצעות. אפקט הצופה מהצד מלמד שכל שיש יותר אנשים בסביבה, כל אחד מהם מרגיש פחות אחראי לפעול. לעומתו, אפקט הקורבן המזוהה מצביע על כך שאנשים נוטים לסייע יותר לקורבן שיש עליו מידע אישי מאשר לקבוצה אנונימית גדולה. כעת, ניגש לתשובות המוצעות ונבחן איזו דרך פעולה תביא לאיסוף של כמה שיותר תרומות על בסיס שני האפקטים הללו:

תשובה (1): לפנות טלפונית לתורמים פוטנציאליים ולהציג נתונים על מספר המשפחות הסובלות מרעב מתמקד בקבוצה גדולה של אנשים במצוקה (שנשארת אנונימית), דבר שלא מנצל את אפקט הקורבן המזוהה. התשובה נפסלת.

תשובה (2): לפי אפקט הצופה מהצד, כאשר אדם נמצא בקבוצה, הוא נוטה לחוש פחות אחריות אישית. כאשר נציגי הארגון פונים לאדם יחיד ההולך לבדו ברחוב, הם נמנעים מההשפעה של אפקט הצופה מהצד. האדם ירגיש שהוא היחיד שאליו פונים ולכן סביר יותר שירגיש מחויבות לפעול. בנוסף, על ידי הצגת תמונה של משפחה אחת הסובלת מרעב, הנציגים הופכים את הקורבן ל"מזוהה" בעבור האדם שהם פונים אליו

בבקשה לתרומה. כלומר, האדם יכול להרגיש אמפתיה כלפי המצב הספציפי של אותה משפחה ולא רק כלפי קבוצה אנונימית של אנשים. זה מגביר את הסיכוי שהוא ירגיש דחף לעזור למשפחה הזו באופן אישי. זו התשובה הנכונה.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות:

תשובה (3): כאשר נציגי הארגון פונים לקבוצת עובדים ולא לאדם יחיד, נוצרת תחושת אחריות קולקטיבית. במצב כזה, כל עובד עשוי להרגיש שהאחריות לסייע מוטלת על כלל הקבוצה ולא עליו אישית, ולכן לפי אפקט הצופה מהצד ייתכן שהוא יטה להימנע מלפעול מתוך הנחה שמישהו אחר יעשה זאת במקומו. כמו כן, מידע על משפחות רבות עלול להפחית את תחושת ההזדהות עם כל משפחה בנפרד, ובכך להחליש את המוטיבציה של העובדים לפעול בהתאם לאפקט הקורבן המזוהה. התשובה נפסלת.

תשובה (4): ארגון אירוע התרמה שבו יש קהל גדול פועל בניגוד לאפקט הצופה מהצד, משום שהנוכחים עשויים להרגיש שהאחריות מוטלת על אחרים בקהל. גם אם יש סיפור אישי, האחריות תתחלק בין המשתתפים.

תשובה (2).

17. נתבקשנו למצוא איזו מהטענות מסבירה בצורה הטובה ביותר מדוע שלגל לא הצליח לסרטט את הנתבי שדרכו הגיעו הגרמנים מהודו לאירופה.

נקרא את הפסקה וננסה לענות על השאלה במילים שלנו בטרם ניגש לתשובות. הפסקה מתחילה עם ההנחה של שלגל, שאם הוא יחקור את השפות של העמים השוכנים בין הודו לגרמניה, הוא יוכל לגלות את עקבות הנדודים של הגרמנים הקדמונים. כלומר, הוא חשב שניתן לעקוב אחרי מסלול נדודי העמים באמצעות בדיקה של הקשרים הלשוניים בין השפות של אותם עמים. לאחר מכן, שלגל הצליח להראות שיש קשר לשוני בין השפה הגרמנית לסנסקריט, שפה עתיקה שמקורה בהודו. ממצא זה תמך בתיאוריה שלו שמוצאם של הגרמנים הוא מהודו, שכן הוא מצא קשר בין השפות של העמים הגרמניים לשפה מהודו. עם זאת, שלגל לא הצליח לסרטט את הנתבי של נדודי הגרמנים מהודו לאירופה. כלומר, הוא לא הצליח להראות כיצד הקשר הלשוני הזה התפתח והתקדם בין הודו לגרמניה.

נחפש תשובה ברוח דברים אלה ונראה כי **תשובה (3)** לפיה הוא לא מצא קשר לשוני מספק בין הגרמנית לשפות עמים אחרים השוכנים בין הודו לגרמניה מתאימה בדיוק. הסיבה ששלגל לא הצליח לסרטט את נתבי הנדודים היא שהוא לא מצא קשר לשוני מספק בין השפות של העמים שבין הודו לגרמניה. הקשרים הללו היו אמורים לעזור לו לעקוב אחרי מסלול הנדודים, אבל הם לא היו מספיק חזקים או ברורים. למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות ונפסול אותן:

תשובה (1): שלגל נכשל כי לא הצליח להראות כיצד הקשר הלשוני בין השפה הגרמנית לסנסקריט התפתח והתקדם בין הודו לגרמניה, ולא כי הוא נכשל במציאת אנשים הדוברים גם גרמנית וגם סנסקריט בקרב העמים השוכנים בין הודו לגרמניה. התשובה אינה נכונה, והיא נפסלת.

תשובה (2): שלגל דווקא האמין שהקשרים הלשוניים יוכלו לסייע בסרטוט מסלול הנדודים של הגרמים. התשובה אינה נכונה, והיא נפסלת.

תשובה (4): הבעיה של שלגל לא הייתה חוסר ביטחון בקשר הלשוני בין הגרמנית לסנסקריט, והוא דווקא ראה בקשר הזה אישור לסברתו. הבעיה האמיתית הייתה בכך שהוא לא מצא קשרים מספקים בין השפות של העמים שנמצאים בין הודו לגרמניה, מה שהוביל לכך שלא הצליח לעקוב אחר הנתבי ההיסטורי של נדודי הגרמנים. התשובה אינה נכונה, והיא נפסלת.

תשובה (3).

קטע קריאה (שאלות 18-23)

18. נשאלנו מה עושה את הצמחים ל"תשתית לכל צורה של חיים על פני כדור הארץ".
נענה על השאלה במילים שלנו, ורק אז ניגש לתשובות המוצעות.
בתחילת הפסקה הראשונה מוסבר כי כל אורגניזם צורך אנרגיה כדי להתקיים, וכי השמש היא מקור האנרגיה העיקרי בכדור הארץ. בהמשך נכתב כי השלב הראשון בניצול אנרגיית השמש בידי אורגניזמים נקרא "פוטוסינתזה" – תהליך המתחולל בעיקר בצמחים, במהלכו אנרגיית השמש מומרת לאנרגיה שכל האורגניזמים האחרים מסוגלים לנצל.
לפיכך, הצמחים הם תשתית לכל צורה של חיים על פני כדור הארץ כיוון שהם מסוגלים להמיר את אנרגיית השמש לאנרגיה אותה יכולים שאר האורגניזמים לנצל.
כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (1) לפיה הצמחים הם תשתית לכל צורה של חיים על פני כדור הארץ בשל **העובדה שהם מסוגלים להמיר את אנרגיית השמש לאנרגיה הזמינה לכלל האורגניזמים** מתאימה בדיוק.

תשובה (1).

19. נשאלנו איזו מן הטענות שבתשובות מסבירה מדוע "באזורים שחונים נמצא רק צמחים מעטים". נקרא את הפסקה וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.
בתחילת הפסקה השלישית נכתב כי כמות המים באזור מסוים היא גורם מרכזי המגביל את תפוצתם של צמחי היבשה בו. בהמשך מגיע הסבר - צמחים צורכים מים במהלך פעילותם, ולכן זקוקים לאספקת מים מתמדת כדי לשרוד. בסוף הפסקה ניתנת דוגמה לביסוס ההסבר - באזורים שחונים יש רק צמחים שמסוגלים להשלים מחזור חיים בתקופה הקצרה שבה יורד גשם. כלומר, שאר הצמחים לא מצליחים לשרוד כי אין להם מספיק מים להשלים מחזור חיים.
כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (2) לפיה באזורים שחונים נמצא רק צמחים מעטים כיוון **שצמחים נזקקים לאספקת מים מתמדת** מתאימה בדיוק.

תשובה (2).

20. נשאלנו איזו מן האפשרויות הבאות יכולה להחליף את המילה "על" בשורה 20 בלי שתשתנה משמעות המשפט.
בקטע נכתב: "כל אורגניזם קולט מינרלים מן הסביבה ומשתמש בהם. במותם האורגניזמים החיים במים שוקעים למעמקים, על המינרלים שבגופם". כלומר, האורגניזם החיים במים שוקעים במעמקים, **יחד עם** המינרלים שקלטו.
כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (4) **לרבות (= כולל, יחד עם)** מתאימה להחליף את המילה על במשפט.

תשובה (4).

21. נשאלנו מהם "פני השטח" הנזכרים בשורה 24.
בשורה 21 מוסבר שצמחי מים יכולים לחיות רק **בשכבת המים העליונה**. בשורות 22-24 מוסבר שמים כבדים נשארים במעמקים, הרחק **מפני השטח**, והמינרלים שבהם אינם מגיעים **לשכבת המים העליונה**. ובכל זאת, באזורים מסוימים עולים מי מעמקים **לפני השטח**. מכאן ניתן להבין ש"פני השטח" מתייחס לשכבת המים העליונה.
נסתכל בתשובות ונבדוק מי מהן תואמת ל"שכבת המים העליונה". נראה כי תשובה (4) "פני המים" תואמת ל"שכבת המים העליונה".

תשובה (4).

22. עלינו להשלים את המשפט בהתאם לקטע. נבדוק את התשובות המוצעות:
תשובה (1): על פי הקטע סביר למצוא צמחיה בעלת מחזור חיים קצר באזורים שחונים משום שרק צמחיה מסוג זה יכולה להשלים מחזור חיים שלם בתקופה הקצרה שבה יורד גשם.

לכן המשפט "על פי הקטע, סביר למצוא באזורים שחונים צמחייה בעלת מחזור חיים קצר, משום שהאור אינו מגביל את תפוצת הצמחים באזורים אלו" אינו נכון על פי הקטע, והתשובה נפסלת.

תשובה (2): בשורות 24-27 נכתב שבאזורים הקרובים לקטבים מי המעמקים העשירים במינרלים עולים ומחליפים את המים העיליים, ושרכיז המינרלים הגבוה הוא שמאפשר לצמחים לחיות. הקטע לא עוסק בצמחייה עשירה במינרלים, וגם ההתייחסות לאור כגורם המגביל באזורים הקרובים לקטבים אינו מוזכר בו.

לכן המשפט "על פי הקטע, סביר למצוא באזורים הקרובים לקטבים צמחייה עשירה במינרלים, משום שבעיקר האור הוא שמגביל את תפוצת הצמחים באזורים אלו" אינו נכון על פי הקטע, והתשובה נפסלת.

תשובה (3): בשורות 15-17 נכתב: "לעומת זאת, באזורים גשומים הצמחייה מרובה ועבותה. באזורים אלה כמות האור היא הגורם העיקרי המגביל את תפוצת הצמחים, והצמחייה האופיינית בהם היא עצים גבוהים, החשופים לאור יותר מצמחים נמוכים".

לפיכך, על פי הקטע, סביר למצוא באזורים עתירי משקעים צמחייה גבוהה, משום שבעיקר האור הוא שמגביל את תפוצת הצמחים באזורים אלו". זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

23.

נשאלנו איזו מן התופעות הבאות הייתה כנראה מתרחשת אילו מים חמים היו כבדים ממים קרים, על פי הפסקה הרביעית.

בפסקה הרביעית נכתב (שורות 22-23) ש"הואיל ומים קרים כבדים ממים חמים, הם נשארים במעמקים, הרחק מפני השטח, והמינרלים שבהם אינם מגיעים לשכבת המים העליונה". כמו כן, נכתב בה שהמינרלים חיוניים לצמחי המים ולכן בלעדיהם הם לא יכולים לשגשג על פני השטח. לפיכך, סביר שאם מים קרים היו קלים יותר ממים חמים הם היו עולים לפני השטח ולא נשארים במעמקים. המינרלים שבהם היו מאפשרים לצמחייה לשגשג באזורים עשירים במים.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): בשורות 25-26 מוסבר שבאזורי החופים הרוחות הנושבות מן היבשה מסיטות את המים העיליים הרחק מן החוף וגורמות לעליית מי מעמקים אל פני השטח. כלומר, באזורים אלו כבר כיום מי המעמקים עולים אל פני השטח. אם מים חמים היו כבדים ממים קרים, מי המעמקים היו עולים לפני השטח גם ללא עזרת הרוחות, ולכן לא ניתן לומר שבאזורי החופים לא הייתה מתרחשת עלייה של מי המעמקים, ותשובה זו נפסלת.

תשובה (2): בשורה 21 מוסבר שצמחים יכולים להתקיים רק בשכבת המים העליונה, מפני שרק אליה חודר אור. מכך נובע שצמחים לא יוכלו להתקיים במי המעמקים גם אם מים חמים היו כבדים יותר ממים קרים, ותשובה זו נפסלת.

תשובה (3): בשורות 19-20 נאמר שבמותם האורגניזמים החיים במים שוקעים למעמקים. לא נאמר שבעלי חיים ימיים שוקעים בגלל שמים קרים כבדים יותר ממים חמים. לכן, גם אם ישתנה הדבר, ומים חמים יהיו כבדים יותר, אין סיבה לצפות לשינוי בנוגע לשקיעת בעלי החיים. תשובה זו נפסלת.

פסלנו שלוש תשובות ולכן התשובה הנותרת בהכרח נכונה. למען שלמות ההסבר נבדוק גם אותה.

תשובה (4): בשורות 24-25 מוסבר שבאזורים הקרובים לקטבים המים העיליים מתקררים, שוקעים, ובמקומם עולים מי מעמקים. בשורה 26, ועדיין תוך התייחסות לאזורי הקטבים (וגם לאזורי החופים), מוסבר שאזורים אלה עשירים בצמחים, שמהם ניזונים בעלי החיים. אם יתהפך המצב, ומים חמים יהפכו כבדים יותר ממים קרים, מי המעמקים יישארו תמיד חמים יותר מאשר המים העיליים בקטבים, לא יעלו לפני השטח, והדבר יוביל להפחתת כמות הצמחים שמהם ניזונים בעלי החיים. כתוצאה מכך אזורים אלה יהפכו דלים יותר בבעלי חיים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).